

A zsidó házasságról

Írta: Wagner Tamás

2011. december 01. csütörtök, 15:19 - Módosítás: 2011. december 01. csütörtök, 15:24

CHÁJIM HÁLÉVI

DONIN: ZSIDÓNAK LENNI

A ZSIDÓ HÁZASSÁG

"Nincs férfi nő nélkül, sem asszony férj nélkül, egyikük sem lehet Isten nélkül." (Genesis Rábá 8:9.) A zsidó esküvői szertartás ezt a kapcsolatot tükrözi. A törvény és a hagyomány értelmében ezzel a szertartással jön létre az új család.

Az esküvői előkészületek többnyire némi gonddal járnak, mégis sokkal egyszerűbb felkészülni az esküvőre, mint a házasságra. Sokszorta könnyebb felmérni a fizikai érettség és a megfelelő anyagiak meglétét, mint az érzelmi és pszichológiai érettségét. Az esküvő előkészületeit a családi élet, a férj és feleség közti viszony alapos tanulmányozásával kell kezdeni.

Az esküvő

A zsidó házasságkötés két részből áll:

* Az eljegyzés vagy megszentelés - kiddusin -, amelynek során a vőlegény gyűrűt húz a menyasszony ujjára, mialatt ezt mondja:

(Háré át m'kudaset li b'tábáát zo k'dát Mose v'Jiszráél.)

"Ez által a gyűrű által légy nekem szentelt Mózes és Izrael törvénye szerint."

Ha a menyasszony beleegyezett, ezzel a kijelentéssel a felesége lett. A szertartásnak két elfogadható tanú jelenlétében kell történnie.

* A házasságkötés - nizuin - az eljegyzési "megállapodás" megvalósítása. Ennek jelképeként elmondják a Hét Áldást - a sevá bráchetot -, mialatt a menyasszony és a vőlegény az esküvői

A zsidó házasságról

Írta: Wagner Tamás

2011. december 01. csütörtök, 15:19 - Módosítás: 2011. december 01. csütörtök, 15:24

---

baldachin, a chupá alatt áll. Az áldás elmondásához a minján - tíz felnőtt zsidó férfi - jelenléte szükséges.

A szertartás levezetője mindkét esemény alkalmával egy pohár bor fölött mondja el a megfelelő áldásokat. A menyasszony és a vőlegény isznak a borból.

A szertartást megelőzően a vőlegény aláírja a házassági szerződést - a ketubát -, amelyben kötelezi magát, hogy eltartja feleségét. Szokás felolvasni a ketubát a kiddusin és a niszuin között.

Nem szokás az esküvő alkalmával gyémánt- vagy más drágaköves gyűrűt használni. Ez a régi szabály arra való, hogy kizárják a csalás lehetőségét, ami érvényteleníthetné a házasságot. (Ha a menyasszony az értékes ajándék miatt egyezett bele a házasságba, s kiderül, hogy a "drága" kövek hamisak vagy kisebb értékűek, mint hitte, érvényteleníteni lehet a házasságot.) Ha olyan köves gyűrűt használnak, amelynek értékével a menyasszony tisztában van, a házasság érvényessége nem kérdőjelezhető meg.

A menyasszonynak nem szabad kölcsöngyűrűt adni, csak olyant, ami a vőlegény tulajdona. A gyűrű ajándék a menyasszony számára, nem pedig egy jelképes aktus kelléke. A kölcsönkért holmit nem lehet elajándékozni.

Szabad használni olyan családi ékszert, amelynek érzelmi értéke van az ifjú pár számára, ha a vőlegény ajándékba kapja vagy vásárlás útján megszerzi törvényes tulajdonosától. Így megajándékozhatja vele menyasszonyát. A gyűrű a menyasszonyé lesz, aki azt csinál vele, amit akar.

A szertartás végén el szoktak törni egy kis üvegpoharat annak emlékére, hogy a rómaiak i. sz. 70-ben lerombolták a Jeruzsálemi Templomot (lásd Tisá BeÁv). A "pohártörést" és a más alkalmakkor szokásos hasonló hagyományokat a Misná írja elő a pusztulásra való emlékezésül.

Bár a zsidó államot 1948-ban újraalapították, és a Templom-hegy 1967 óta zsidó fennhatóság alatt áll, maga a Templom még nem épült újjá. A pohártörés így Izrael vallási újjászületésének befejezetlenségét jelképezi.

A chupá a házasság elhálását szimbolizálja. Hasonló jelképes okból szokott az ifjú pár a szertartást követően rövid időre félrevonulni egy külön szobába.

Az esküvő utáni ünnepi étkezés természetesen vallásos vigalom, sz'udát micvá. A szertartás alkalmával elmondott sevá bráchetot a lakoma végén megismétlik.

Nagy micvá "megörvendeztetni a vőlegényt és a menyasszonyt". A zsidó esküvőhöz hozzátartozik a zene, a tánc és a mulatozás.

Nem lehet esküvőt tartani szombaton és ünnepen - még Peszách és Szukot közbülső napjain, a félünnepeken sem -, a támuz 17-étől Tisá BeÁvig terjedő három hét alatt, a szfirá harminchárom napja idején és a böjtnapokon.

Tilalmas házasságok

A zsidó házasságról

Írta: Wagner Tamás

2011. december 01. csütörtök, 15:19 - Módosítás: 2011. december 01. csütörtök, 15:24

A férfi minden ideiglenes vagy állandó, egyszeri vagy rendszeres egyesülése olyan nővel, aki az alábbi kategóriák valamelyikébe tartozik, vérfertőzőnek számít, és szigorúan tiltott:

akivel vérrokonai kapcsolatban áll - anyja, lánya, lánytestvére, lányunokája, nagynénje (apjának vagy anyjának testvére);

akivel szerzett rokonai kapcsolatban áll - vérrokonának, például fiának vagy apjának felesége, nagybátyjának felesége ("beházasodott" nagynénje), testvérének felesége* stb.; a feleség vérrokonai, például anyja, lánytestvére, előző házasságból származó gyermekei;

* aki más ember felesége, és nem vált el férjétől érvényes zsidó válás - get - útján;

* aki előző - élő vagy meghalt - feleségének lánya, lányunokája, anyja vagy nagyanyja;

* aki élő - akár elvált - feleségének lánytestvére; a feleség vagy volt feleség halála után a kapcsolat nem tiltott többé.

A felsorolt viszonyokat a Tóra tiltja. Semmilyen körülmények között nem tekinthetők házasságnak, még ha a polgári törvények szerint érvényes házasságot kötöttek is az ilyen kapcsolatban élők, sőt akkor sem, ha "zsidó szellemi vezető" (reform vagy neológ rabbi) adta rá áldását. A zsidó törvény értelmében az ilyen viszonyban élő férfit és nőt semmi nem köti össze, és elválásukhoz nincs szükség getre.

A kapcsolatból született gyermekek törvénytelenek, mámzerok (mámzerim).

□

"Ne tegyétek magatokat tisztátalanná mindezekkel... mert mindezeket az utálatos dolgokat az ország előttetek ott élt lakosai követték el... aki csak egyet is elkövet ezek közül az utálatosságok közül, azt mind ki kell irtani népe közül..." (3Mózes 18:24., 27., 29.) "Őrizzétek meg, amiket elrendeltem, és semmit ne kövessetek el azok közül az utálatos szokások közül, amelyeket előttetek elkövettek, és ne tegyétek magatokat tisztátalanná azokkal. Én vagyok az Örökkévaló, a ti Istenetek!" (3Mózes 18:30.)

A házasságon kívül született gyermek a zsidó erkölcs szerint elítélendő, de nem számít törvénytelennek. Ezek a gyermekek nem viselnek bélyeget. A "fattyú" megnevezésére a Tórában is használt héber szó, a mámzer csak a felsorolt kapcsolatokból származó gyermekekre vonatkozik.

A zsidó és nem zsidó között kötött "házasság" a zsidó törvény szerint nem bír összekötő erővel, és a vallás szempontjából nem tekinthető érvényesnek, akkor sem, ha száz rabbi áldotta meg. A Mózes és Izrael törvényének megfelelő megszentelt kapcsolat alapja olyan léggör

A zsidó házasságról

Írta: Wagner Tamás

2011. december 01. csütörtök, 15:19 - Módosítás: 2011. december 01. csütörtök, 15:24

---

megteremtése, amelyben az Örökkévaló előírásait teljesítik, és a gyermekeket vallásos hitben nevelik. A judaizmus szerint a házasságkötés nem pusztán arra való, hogy a házaspár fizikai vagy érzelmi vágyainak kielégítése törvényesen jóváhagyott módon történjék. A vegyes házasságban, amelyben az egyik félnek más a hite, eltűnik a zsidó házasság alapja és célja. Az ilyen "házasságból" született gyermekek azonban nem számítanak törvényteleneknek. Zsidó voltuk attól függ, hogy az anya zsidó-e.

A Tóra törvénye (3Mózes 21:6-7.) szerint kohén nem vehet feleségül olyan nőt, 1. aki elvált, 2. aki chálícá útján vált szabaddá, 3. aki betért, 4. aki közismerten szabados életet él, vagy tiltott szexuális kapcsolatot folytat, 5. aki kohénnak a fenti kategóriákba tartozó, tilalmas házasságából származik.*

Bár a Tóra szerint a kohénok számára tilosak az ilyen házasságok - sőt a háláchá is megtiltja a rabbiknak a szertartás levezetését -, ha mégis megkötötték, a házasság érvényesnek tekintendő. Különbözik tehát a tiltott viszonyoktól, amelyek nem számítanak érvényes házasságnak, és amelyekben a gyermekek törvénytelenek.

Az ilyen házasságot kötött kohén nem teljesítheti kötelességét, nem élhet előjogaival, és gyermekei is viselik a következményeket. Fiúgyermeke, a hálál sem alkalmas a kohén kötelességeinek végzésére, ő sem élvezheti a kiváltságokat, leánygyermeke, a hálálá pedig nem mehet feleségül kohénhoz.

Lábjegyzet

* Kivéve Mózes ötödik könyve 25:5. szakaszának előírását: a férfi köteles feleségül venni gyermektelenül elhunyt fivérének özvegyét. A rabbinikus törvények szerint az ilyen férfit természetesen megilleti a sógorházasságtól való visszalépés joga, és a chálícá szertartás keretében hozzájárulhat, hogy az özvegy más férfihoz menjen feleségül.

Lábjegyzet

* A főpapnak, a kohén gádolnak özvegyet is tilos volt feleségül vennie (3Mózes 21:14.), holott a közönséges kohénok megtehetik ezt.

Forrás: Naftali Kraus blogja